

[Indenrigsministeren]

for borgerne og bedre borgerbetjening, som socialministeren jo selv efterfølgende vil komme ind på.

Der er dog én misforståelse hos ordføreren for Fremskridtspartiet; når man kan få den opfattelse, at kommuner, der yder en særlig aktiv indsats og derfor nedbringer deres udgifter eller måske, som det blev fremført, »kunne oparbejde et overskud«, skulle aflevere til andre.

Det er ikke tilfældet. Enhver besparelse i enhver kommune kommer kommunens egen kasse og egne borgere til gavn. Hele kompensationsen, der er tale om, sker over bloktilskuddene, og det vil sige, at på det lange sigt, hvis vi nu glemmer året 1991, vil man fra 1992 og frem få en kompensation over bloktilskuddene som et generelt tilskud. Det får man under alle omstændigheder, uanset hvor aktiv en indsats man selv måtte yde.

Det betyder rent faktisk, at hvis man selv er i stand til at aktivere borgerne og i større eller mindre grad gøre dem selvhjulpne, så har borgerne og skatteborgerne glæden af de færre udgifter på længere sigt, for den besparelse afleveres ikke. Man får stadig det samme bloktilskud, så man oplever i virkeligheden, at hver sparet krone rent faktisk ligger i kommunekassen eller kan anvendes til andre formål for borgerne.

Når jeg undtager 1991, så skyldes det, at vi jo direkte har aftalt, at fra 1991, hvor budgetterne er lagt, bliver der overhovedet ingen udsving for nogen kommune, når det gælder udgift til førtidspension. Hver eneste krone, en kommune måtte have i ekstra udgift, bliver opkrævet hos de kommuner, der måtte have en fordel, men det vedrører altså kun året 1991.

Det er en del af det efterfølgende lovforslag, så jeg skal derfor ikke gå nærmere ind i det, men når vi taler om byrdefordelingen, så er der 100 pct.s neutralitet i 1991. For 1992 og efterfølgende år har kommunen ansvaret for egen handling, når det gælder både førtidspension og udgifter til aktiverende foranstaltninger. Det er for så vidt den forskel, der er mellem 1991 og 1992.

Hvis nogen som hr. Graversen skulle tro, at der kunne være kommunal betænkelighed, så kan jeg kun anbefale, at man læser de kommunale udtalelser, at man læser, hvad Kommunernes Landsforenings formand, Thorkild Simonsen, i dag skriver i en artikel i Jyllands-Posten. Her står en lang stribe af alle de gode argumen-

ter, der eksisterer for lovforslagene, som er baggrunden for, at Kommunernes Landsforening så aktivt er gået ind for det. Og det er de samme begrundelser, der er årsag til, at regeringen er lige så positiv over for nr. L 62 og sandsynligvis nr. L 64, når socialministeren får mulighed for at udtale sig.

(Kort bemærkning).

Graversen (S):

Ja, jeg er fuldt ud klar over, at dette lovforslag skal ses i sammenhæng med det efterfølgende. Men jeg vil godt spørge ministeren, hvad det saglige argument i givet fald kan være for, at vi ikke alene kan gennemføre en budgetgaranti som ønsket af kommunerne, selv om pensionsomlægningen i givet fald ikke skulle kunne gå igennem Tinget.

(Kort bemærkning).

Poul Jensen (FP):

Det er klart, at der er noget positivt bl.a. i relation til det næste punkt på dagsordenen, nr. L 64, så vil vi da se velvilligt på disse punkter i udvalget. Men sådan nogle ting som produktionskoler er vi ikke tilhængere af at der skal gives tilskud til.

Hermed sluttede forhandlingene.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Povl Brøndsted):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Kommunaludvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

10) Første behandling af lovforslag nr. L 64:

Forslag til lov om ændring af den sociale styrelseslov og lov om social pension m.v. (Omlæggninger af regler om tilkendelse af førtidspension, refusionsstatser og ankestrukturen m.v.).

Af socialministeren (Aase Olesen).
(Fremsat 7/11 90).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Taanquist (S):

Lovforslaget indeholder forskellige punkter, der hver for sig ser meget uskyldige ud, men som tilsammen udgør det største anslag mod borgernes retssikkerhed og sociale rettigheder, vi har oplevet, selv under denne regering.

Der er jævnlige behov for, at der foretages tilpasninger i den sociale lovgivning, og der er lige nu et stort behov for at sikre, at borgerne ikke skal vente i månedsvis på en afgørelse i deres sag. Der er behov for at sikre, at borgere med ensartede problemer får en ensartet behandling, uanset hvor i landet de bor, og der er behov for at tilbyde modtagere af sociale ydelser en aktiv tilværelse frem for en passiv tilværelse på kontanthjælp.

Socialministeren opnår intet af det med det forslag, hun her har fremsat. Ja, hun opnår på visse områder præcis det modsatte.

Afgørelser om førtidspension skal nu lægges ud til 275 kommuner. Det åbner for en forskelsbehandling, som er langt større end den, vi ser i dag, og som i forvejen er stor nok, som det fremgår af Socialforskningsinstituttets undersøgelse fra 1987: »En lov – 15 nævn«.

Nu fjerner socialministeren også den mulighed for koordination på landsplan, der lå hos Den Sociale Ankestyrelse, og de frikommuneforsøg, der har været udført med hensyn til udlægning til kommunerne af beslutningerne, har heller ikke påvist en nævneværdig nedsættelse af sagsbehandlingstiden.

Socialministeren fjerner borgernes muligheder for at få afprøvet deres sag ved en ny uafhængig ankeinstans. Socialministeren vil sige, at man kan klage til det nye sociale ankenævn. Ja tak, det er muligvis en ny instans, men det er bestemt ikke uafhængigt. Det består nemlig også af kommunernes folk, og jeg tror, noget af det letteste vil være at få det til at godkende andre kommuners afslag på ansøgninger om sociale ydelser. De ved jo selv, hvor hårdt kommunerne er klemte.

Man må ikke glemme, at dette er et led i en aftale om at forbedre kommunernes økonomi. Socialministeren fremsætter nu i lovsform det forslag, som hun forsøgte at klare igennem en skrivelse i første omgang, men som led så sør-

geligt skibbrud for et par uger siden her i folketingsalen.

Det drejer sig som bekendt om, at socialministeren nu ved lovgivning begrænser ankemyndighedernes muligheder for at omgøre kommunernes afslag i skønmæssige sager. I næsten alle sociale sager er der et element af skøn, ikke mindst ved tilkendelse af førtidspension. Dette er en uanstændighed og et utilladeligt indgreb i borgernes retsstilling.

Når man har et system, der i høj grad bygger på decentrale afgørelser, så må borgernes rettigheder sikres gennem et uafhængigt ankesystem, og det har socialministeren hermed annulleret. Det er også kun, fordi de sociale klienter og ikke mindst ansøgere til førtidspension hører til de svageste grupper i samfundet, at socialministeren kan slippe godt fra et sådant brud på borgernes rettigheder.

Det helt fortvivlende ved forslaget er, at kommunerne med de nye refusionsregler nu får en direkte økonomisk tilskyndelse til at give afslag. Man må jo stadig væk holde sig for øje, at hensigten med denne række forslag er at gøre kommunerne mere omkostningsbevidste.

Jeg vil gerne understrege, at mange kommuner i tidens løb har lavet fremragende sagsbehandlingsarbejde og fornuftige indstillinger til revaliderings- og pensionsnævnene. Og set herudfra kunne det lyde fornuftigt at lade kommunerne selv afgøre sager om førtidspension, men der bliver den forskel, at antallet af pensioner i fremtiden bliver afhængigt af kommunernes økonomiske formåen.

Til slut vil jeg gerne gøre opmærksom på, at forslaget er blottet for aktiv socialpolitik, som ministeren jo ellers roser sig meget af. Socialministeren er bekendt med, at Socialdemokratiet lægger megen vægt på, at den ny lov om revalideringsydelse bliver et aktivt middel i socialpolitikken. Dermed mener vi, at bestræbelserne bør gå ud på at aktivere folk ved at tilbyde dem revalidering i bredeste forstand; det har hele samfundet interesse i.

Vi mener derfor, at kommunerne skal have en økonomisk tilskyndelse til at tildele revalideringsydelsen frem for passive ydelser, og det får man kun ved en højere refusion af udgifterne til revalideringsydelse end til de mere passive ydelser. Vi vil foreslå, at staten refunderer 100 pct. kommunernes udgifter til revalideringsydelse. Det vil være en aktiv socialpolitik.

[Taanquist]

Denne sammenkædning af udlægning af afgørelser til kommunerne, ophævelse af et uafhængigt ankesystem og manglende økonomisk tilskyndelse for kommunerne til at træffe de for borgerne og samfundet bedste afgørelser må Socialdemokratiet vende sig energisk imod.

Karen Højte Jensen (KF):

Dette lovforslag er jo en realisering af aftalen mellem regeringen og Kommunernes Landsforening. Det er et forslag fra socialministeren med mange positive perspektiver.

Et af temaerne er omlægningen af de statslige refusioner vedrørende førtidspension og sygedagpenge. Vi mener, det er vigtigt, at procentsatserne for de forskellige ydelser nu harmoniseres, således at det ikke ved valg af initiativer i forhold til de enkelte borgere spiller nogen rolle for kommunernes økonomi, om det er den ene eller den anden løsning, der vælges.

Som det er i dag, er der intet økonomisk incitament for kommunerne til at iværksætte en aktiverende foranstaltning for borgerne. Tværtimod er det i dag økonomisk mest lukrativt at tildele førtidspension. Nu får vi en neutralisering, og det er godt. Først og fremmest er det godt for borgerne. Jeg tror på, at denne omlægning i høj grad vil medvirke til, at langt flere borgere får tilbud, der aktiverer dem. Det er også naturligt, at når kommunerne skal medfinansiere førtidspension, må de have tilkendelsesretten, som jo i dag ligger i amtsligt regi. Økonomisk medansvar og kompetence hører sammen.

At ansvaret for tildeling af førtidspension kommer til at ligge i kommunerne betyder samtidig, at sagen afgøres af den instans, som har det største kendskab til ansøgeren, og samtidig vil sagsbehandlingstiden kunne nedbringes betydeligt til glæde for ansøgeren, og rent administrativt falder der også en del dobbeltarbejde bort.

Med ændringerne skabes der bedre muligheder for kommunerne for at yde en langt mere effektiv og målrettet indsats for de personer, det drejer sig om. Hensynet til borgerne skal veje tungest. Vi har i den konservative folketingsgruppe fuld tillid til, at kommunerne kan løse denne nye opgave på tilfredsstillende vis.

Det er bemærkelsesværdigt, men ikke noget nyt, at Socialdemokratiet ingen tillid har til kommunerne. Vi kunne opfordre Socialdemo-

kratiet til at få en dialog i gang og lytte til de socialdemokratiske kommunalbestyrelsesmedlemmer ude omkring. Jeg kan som indenrigsministeren henvide til Thorkild Simonsens indlæg i Jyllands-Posten i dag. Der findes talrige eksempler på kommuner, der har gode erfaringer med at føre modtagere af passivydelse over i en aktiv tilværelse.

Vi kan også tilslutte os den forenkling, der ligger i omlægningen af ankesystemet, der lige stiller ankeordningen på førtidspensionsområdet med de regler, der gælder på det øvrige sociale område.

Ændringen af udbetalingstidspunktet for førtidspension fra ansøgningstidspunktet til afgørelsestidspunktet kan vi ligeledes tilslutte os.

(Kort bemærkning).

Jytte Hilden (S):

Jeg skal først sige til fru Karen Højte Jensen, at det altid er gribende at høre borgerlige politikere omklamre gæve socialdemokratiske borgmestre, når det passer i krammet. Ved andre lejligheder er der alt muligt galt med de borgmestre eller de socialdemokrater, der befinder sig andetsteds i systemet, men det er fint nok. Det står helt klart for formanden for Kommunernes Landsforenings Thorkild Simonsens regning, det, han i dag har skrevet i Jyllands-Posten. Han gør det godt, vil jeg lige sige, men på dette punkt er vi altså i Folketinget uenige med KL.

Det, der kalder mig op, er sådan set fru Karen Højte Jensens udtalelse om, at det skulle tilskynde kommunerne til at gøre noget aktivt. Hvis man nu kigger på tal og ikke bare floskler, så kan man konstatere, at kommunernes netoudgift til revalidering efter det her forslag vil være 5.324 kr. Selv hvis kommunerne giver højeste pension, vil beløbet kun være 4.356 kr., så jeg vil gerne spørge fru Karen Højte Jensen, hvilken aktiv indsats der ligger for kommunerne i at vælge revalidering, som er dyrere for kommunen end selv den højeste pension.

Når jeg nævner det, så er det selvfølgelig med baggrund i det, mit partis ordfører, hr. Taanquist, sagde, at vi meget gerne så, at procentsatser var 100 pct. for revalidering.

Jeg forsøger bare at pille en af fru Karen Højte Jensens floskler ud af den tale om det aktive og det passive.

Agerschou (SF):

Jeg vil godt starte med et par mere generelle bemærkninger, som isoleret set ikke har noget med forslagene at gøre, men alligevel har det. Der er et par ting, som vi i SF er blevet trætte af.

For det første handler det om den status, aftaler med Kommunernes Landsforening efterhånden har fået. Vi har gennem de sidste par år i stigende grad kunnet høre ordførere for forskellige partier begrunde deres tilslutning til lovforslag med, at det handlede om en aftale mellem Kommunernes Landsforening og regeringen. For os at se er det ved at ende på den måde, at Kommunernes Landsforening fungerer som en slags førstekammer, mens Folketinget, når det drejer sig om den form for aftale, bliver reduceret til et andetkammer.

Vi har oven i købet for nylig oplevet på et helt andet område, at Folketingets flertal har vedtaget på initiativ af Socialdemokratiet, at man skal være afventende i forbindelse med at løse et problem. Man skal være afventende på den måde, at man først skal finde ud af, hvad Kommunernes Landsforening mener.

Vi er noget trætte af den status, Kommunernes Landsforening på den måde har fået. Det er klart at Kommunernes Landsforening skal varetage kommunernes interesser, men når det udvikler sig på en sådan måde, at det næsten er blevet et førstekammer, bliver vi efterhånden noget trætte.

Det andet, jeg vil nævne, er selve begrebet aktivering, som altid har skurret noget i mine ører, fordi selve ordet sprogligt siger, at der skal gøres noget ved nogen. Vi mener, at det, det handler om, er, at en stadig større gruppe mennesker er blevet skubbet ud af arbejdsmarkedet og ikke har fået muligheder, f.eks. på uddannelsesområdet. Det, det mere handler om, er at skabe plads og skabe muligheder for alle, specielt i relation til arbejdsmarkedet.

For os er det ikke nogen tilfældighed, at mange er blevet skubbet ud på et sidespor. Det handler om den generelt høje arbejdsløshed, det handler om en almindelig ændring af arbejdsforholdene, og det handler om arbejdsmiljøet. At mennesker i dag får førtidspension, er ikke nogen tilfældighed. Mange af dem har ikke ønsket det, men føler, at de er blevet skubbet ud.

Derfor er det ikke nok at ændre struktur, hvad dette forslag lægger op til. Det handler

om initiativer, der skaber plads til alle. Det er, som om man i nogen grad er i gang med at sætte vognen foran hesten.

Samtidig vil vi ikke afvise, at der kan være behov for nærmest at lovgive om arbejdsmetoder. Vi har set det med ungdomsydelsesordningen, der efter de erfaringer, vi har fået meldt, har virket udmærket.

Når det er sagt, vil jeg beskæftige mig lidt med det konkrete forslag.

Socialministeren foreslår, at den statslige refusionsprocent for overførselsindkomster bliver ens, nemlig 50 pct. Det er en gammel SF-tankegang, en gammel SF-idé, at sådan som refusionsordningen i dag er skruet sammen, kan den medføre refusionstækning hos kommunerne. Så kan man diskutere, om det i praksis er sket sådan, men alene det, at vi ved, at en enkelt kommune rent faktisk har sendt meddelelse til sit områdekontor om, at det skal forsøge at få bestemte grupper af kontanthjælpsmodtagere på førtidspension, mener vi gør, at man er nødt til at ændre refusionssystemet.

Samtidig er vi helt usikre på, om socialministerens ordning vil medføre færre førtidspensionister og flere muligheder for at komme ind på arbejdsmarkedet. Vi mener godt, at man kan se som konsekvens, hvis socialministerens forslag bliver vedtaget, at der faktisk kommer flere førtidspensionister. Derfor er vi indstillet på, at der bør være en forhøjet refusion i forbindelse med revalidering. Det mener vi er helt nødvendigt i forbindelse med forslaget.

Socialministeren foreslår endvidere, at tilkendelseskompetencen for førtidspension udlægges til kommunerne, at de nuværende revaliderings- og pensionsnævne samt amsankenævne nedlægges, og at der i stedet oprettes sociale ankenævne i statsamtets regi.

På dette tidspunkt lyser den røde lampe, så resten af mit indlæg vil jeg vente med til anden omgang.

Else Winther Andersen (V):

Dette forslag er en udmøntning af den aftale, der er lavet mellem KL og regeringen, og hvorefter det er kommunerne, der får kompetencen ved tilkendelse af pension, etablering af selvstændig virksomhed samt tilkendelse af bil efter § 58.

Jeg vil overhovedet ikke lægge skjul på, at Venstre synes, dette er et godt lovforslag. Vi vil gerne rose ministeren for indholdet.

[Else Winther Andersen]

Begrundelsen er bl.a., at kompetencen lægges ud til kommunerne, da det trods alt er dem, der kender borgerne bedst. Som det er nu, foregår der først en sagsbehandling i kommunerne, hvor den enkelte ansøger om f.eks. pension trods alt selv er medinddraget. Når det arbejde er færdig, bliver sagen sendt til amtet, hvorefter man kan begynde på en ny gang sagsbehandling, men kun ud fra det skrevne ord. Det er dobbeltarbejde, uden at tingene bliver væsentligt anderledes. Det værste ved den gang dobbelt sagsbehandlingstid er den usikkerhed og angst, den enkelte borger føler vedrørende det fremtidige forsørgelsesgrundlag.

Der har været enkelte røster fremme om, hvorvidt de små kommuner nu også var dygtige nok til at udføre dette arbejde. Det er jeg overhovedet ikke i tvivl om, da de sagsbehandlere, der sidder der på nuværende tidspunkt, jo udfører det arbejde, som de skal fortsætte med at gøre. Jeg er også sikker på, at de fremover vil sørge for en hurtigere sagsbehandlingstid, sådan at den enkelte borger hurtigere får at vide, hvad det fremtidige forsørgelsesgrundlag bliver.

Det at kommunerne får det økonomiske medansvar og får et andet refusionsgrundlag, er en videreførelse af det, der er sket de sidste år, hvor vi lægger større kompetence ud til kommunerne. Det er noget, Venstre meget gerne vil være med til at støtte, så at vi får den samme sats for kontanthjælp, for sygedagpenge og for pension.

Det får forhåbentlig den følge, at vi får nogle flere revalideringer i gang, og at nogle flere bliver aktive i forhold til arbejdsmarkedet. Det vil også medføre, at vi får folk hurtigere gjort aktive, sådan at vi ikke oplever i forhold til deres sociale situation, at de har fået passiv ydelse for længe, og derved bliver det for sent at få dem i gang. Jeg tror, at vi på længere sigt vil komme til at opleve et færre antal ansøgninger på førtidspensionsområdet.

Det er trods alt lokalt, man har den største mulighed for at vide, hvordan erhvervslivet kan fortsætte med at omskole den arbejdskraft, der er, og for at vide, hvad der er brug for. På den måde kan de bedre være med til at aktivere tingene.

Det er også godt, at kommunerne har fået en selvstændig kompetence til at etablere beskyttede virksomheder, fordi der vil være en gruppe

mennesker, der ikke kan opfylde de fulde arbejdsmarkedskrav, og for hvem, det tidligere har været svært at komme ud i en beskyttet beskæftigelse, da afgørelsen har ligget ved amtet. Der har været betydelig længere fra kommunerne til amtet i forståelsen af, at det kunne være nødvendigt nøjagtigt i det lokalområde at oprette den slags pladser. Det betyder, at de kan få brugt den resterhvervsevne, de er i besiddelse af. Derved kan de på længere sigt blive selvforsørgende og derigennem få et rigere liv.

Derudover er der en ændring i selve ankestrukturen. Den overgår nu til at hedde Den Sociale Ankestyrelse. Det, der reelt vil kunne ske, er, at ankesagsbehandlingen i stort set alle de sociale sager samles ét sted. Det foregår sådan set mere lokalt og så nær borgerne som muligt, og det anser Venstre som et gode.

Venstre vil gerne være med til at støtte lovforslaget og vil give det en positiv behandling i udvalget.

(Kort bemærkning).

Jytte Hilden (S):

Jeg vil gerne spørge Venstres ordfører, fru Else Winther Andersen, hvad det er, der får ordføreren til at sige, at sagsbehandlingstiden går ned, når det kommer ud til kommunerne, jeg forstod specielt ud til de små kommuner. Der er lavet et forsøg i Ballerup Kommune – det er en stor, veldreven socialdemokratisk kommune – og her faldt sagsbehandlingstiden fra 13 til 11 måneder, og dermed blev sagsbehandlingstiden den samme, som den i gennemsnit er over hele landet. Jeg tror ikke, der er nogen, der oplever, at sagsbehandlingstiden falder, hvis det bliver 1 år minus 1 måned; det gør såmænd nok ikke den store forskel. Derfor vil jeg gerne høre, hvad argumentet er for, at det pludselig skulle ændre sig så dramatisk.

Vi er selvfølgelig meget enige i, at det er et spørgsmål om noget lokalt, men hvor er de sociale værktøjer, som skal virke? Hvad er det, som kommunerne kan gøre? I lovforslaget henvises der jo til både ungdomsydelsen og brutto-revalideringsydelsen, begge ting, som Socialdemokratiet har stemt for, men dette drejer sig om de mest udsatte i dette samfund; det drejer sig om de handicappede. Der skal en helt anderledes indsats til en ung, som egentlig gerne vil i arbejde. Derfor vil jeg gerne høre Venstres ordfører: Hvad er det, der får sagsbehandlingsti-

[Jytte Hilden]

den til at gå ned, og hvad er det for nogle sociale værktøjer, som man nu har?

Belært af erfaringen fra sidste gang, jeg stillede spørgsmål, kan jeg forstå, at ordføreren måske ikke vil svare. Derfor vil jeg godt stille det samme spørgsmål til socialministeren, ligesom jeg vil stille det samme spørgsmål til socialministeren, som jeg stillede til fru Karen Højte Jensen. Jeg håber, at jeg får et svar.

(Kort bemærkning).

Else Winther Andersen (V):

Fru Jytte Hilden spørger bl.a. om, hvordan jeg vil vurdere, om sagsbehandlingstiden går ned. Det vil jeg helt konkret, for jeg ved, at der ligger et forsøg i Randers Kommune, hvor man har aktiveret en hurtigere sagsbehandlingstid og lavet aftale med amtet om, at vi på den måde også fik en hurtigere sagsbehandlingstid i amtet. Derfor ved jeg af praktisk erfaring, at det virkelig kan lade sig gøre. Jeg mener også, at det vil komme til at finde sted, fordi det eventuelt kan være de samme sagsbehandlere, der først har været tættere inde på et revalideringsforløb og derved ikke skal til at lave en ny sagsbehandling.

Jeg mener virkelig, at kommunerne også dér går meget stærkt ind for et andet menneskesyn, idet man nu siger, at de skal være aktive også med hensyn til deres resterhvervsevne, frem for at man ret længe går på passiv ydelse. Det er den, man er startet med omkring de unge. Nu begynder vi så at gå længere op i rækkerne.

(Kort bemærkning).

Taanquist (S):

Fru Else Winther Andersen gjorde meget ud af i sit indlæg at tale om den udlægning af tilkendelse af førtidspensioner, der finder sted. Isoleret set kan man sige mange ting om det, og jeg forstår godt, at fru Else Winther Andersen især beskæftiger sig med det. Men jeg vil godt spørge, om Venstre ikke er opmærksom på, at alt det, som er meget ømfindtlige sociale problemer, er et led i en aftale om en forbedring af kommunernes økonomi. Er Venstre enig i, eller er Venstre ikke opmærksom på, at den ankeinstans, vi nu får, hvor man kan henvende sig, hvis man er utilfreds med kommunens afgørelse, kommer til at bestå af kommunernes folk? Er det tilfredsstillende for Venstre?

Poul Jensen (FP):

Da Fremskridtspartiets ordfører ikke kan være til stede, skal jeg på partiets vegne tilkendegive vores positive holdning til forslaget.

Fremskridtspartiet er tilfreds med, at tildeelingen af sociale ydelser sker efter saglige kriterier og ikke efter, hvad der økonomisk bedst kan betale sig for den enkelte kommune. Det er på tide, at man begynder at betragte de forskellige offentlige kasser under ét. Ligeegyldigt om en udgift betales af kommune, amtskommune eller af staten, stammer alle pengene fra skatteborgerne.

Dette forslag er et skridt i den rigtige retning. Derfor kan vi støtte forslaget, og vi vil medvirke til en hurtig udvalgsbehandling.

Elisabeth Arnold (RV):

Da Det Radikale Venstres socialpolitiske ordfører, fru Kirsten Lee, ikke kan være til stede, skal jeg på hendes vegne sige følgende:

Forslaget, som er til behandling her, indebærer en decentralisering. Det skulle betyde – sådan som jeg kan høre på den foregående debat at man ikke er sikker på – en hurtigere og bedre behandling af den enkelte ansøger. Det indebærer i hvert fald, at økonomisk ansvar og kompetence kommer til at følges ad, og det betyder, at der i langt højere grad vil blive lagt vægt på aktivering frem for blot passiv ydelse.

Disse intentioner støtter Det Radikale Venstre. Refusionstækning er en usik. Det kan forhindre, at der gøres en aktiverende indsats over for mennesker, som modtager passive ydelser af en eller anden art, og som har nogen erhvervsevne i behold.

Man kan ikke fortænke en kommune i af og til at vælge den for kommunen billigste løsning, og de, der tilkendes førtidspension, er som regel på kort sigt ganske godt tilfredse.

Jeg kan ikke undlade her endnu en gang at henvise til Thorkild Simonsen fra Kommunernes Landsforening, som påpeger, at der med dette forslag er lagt op til en grundlæggende forandring, men jeg vil nu sige, at vi lægger vægt på, at det er ude i kommunerne, tingene skal ske, og vi er naturligvis helt indstillet på at følge op på den aftale, der er.

Ikke sjældent tilkender en kommune førtidspension og påbegynder udbetalingen på forskud. Finder amtet så ikke anledning til at tilkende førtidspensionen, er det vanskeligt for

[Elisabeth Arnold]

kommunen at få folk til at forstå, at de alligevel ikke skal have deres førtidspension.

Det omvendte er også et problem. Det kan være vanskeligt for folk at forstå, at kommunen nægter at tilkende en pension og amtet så tilkender den, måske efter yderligere omfattende og tidkrævende undersøgelser. Alene en langvarig sagsbehandling kan være en væsentlig årsag til, at mennesker hensættes i en passiv tilværelse, hvor der måske, hvis der havde været foretaget en indsats på et tidligere tidspunkt, havde været mulighed for et fortsat aktivt liv med en eller anden tilknytning til arbejdsmarkedet.

Det er for os i Det Radikale Venstre indlysende fornuftigt, at ansvar og kompetence følges ad. Når en kommune har det økonomiske ansvar for en førtidspension, er det også rimeligt, at kommunen får afgørende indflydelse på, hvornår førtidspensionen skal tilkendes.

Vi finder det desuden ikke rimeligt, at det enkelte menneske skal vente alt for længe på en afgørelse i en førtidspensionssag.

Sagsbehandlingstiden bliver naturligvis kortere, når kommunen har tilkendelseskompetencen. Det er vores vurdering; vi er klar over, at der er andre, der kan have en anden vurdering. At den kan blive længere, har jeg dog svært ved at se.

Fra forskellig side har der været udtrykt bekymring for, hvordan det dog skulle kunne gå i små kommuner. Nu er det jo ikke specielt vanskeligt for sagsbehandlere at vurdere en ansøgning om førtidspension, så det skal man nok finde ud af også i de små kommuner. Vi har stor tillid til det kommunale apparat, så hvad det angår, har vi ikke nogen betænkeligheder.

Naturligvis kan de små kommuner klare den opgave. De behandler jo hver dag sager om kontanthjælp, sygedagpenge og lignende sager, hvori også indgår som en helt naturlig ting, at man vurderer, hvorvidt en eventuel førtidspensionering skulle være den mest hensigtsmæssige løsning for det menneske.

Der er en besparelse i dette forslag, idet vi nu udskyder tidspunktet for pensionsudbetalingen til det tidspunkt, da pensionen er tilkendt. Det er i overensstemmelse med, at vi ikke ønsker den passivisering, der kan ske, såfremt man først udbetaler pensionen eventuelt på et senere tidspunkt ved at sige til vedkommende: Nej for resten, du er alligevel ikke berettiget.

Når vi tildeler kommunen kompetencen til at tilkende førtidspension, behøver man selvsagt ikke det organ, som i dag har tilkendelseskompetencen, det vil sige revaliderings- og pensionsnævnene, som nu kan nedlægges.

Det Radikale Venstre støtter altså forslaget og skal tilsige en hurtig behandling i udvalget.

(Kort bemærkning).

Taanquist (S):

Fru Elisabeth Arnold brugte udtrykket refusionstænkning, og at det efterhånden er blevet til et negativt udtryk. Det er det selvfølgelig også i den forstand, hvis kommunerne møjsommeligt sidder og finder ud af: Hvad får vi nu den største refusion for? Men sådan er forholdene jo ikke. Jeg mistænker slet ikke kommunerne for egentlig nogen sinde at have brugt refusionstænkning i så høj grad, som det somme tider påstås.

Derimod er der en positiv side, hvis vi kunne bruge et andet udtryk, som ikke var så negativt ladet, nemlig den, at man fra Folketingets side kan fortælle kommunerne, hvad man mener de især bør lægge vægt på, ud fra hvad der set fra et meget overordnet synspunkt er det bedste for samfundet som helhed.

Her mener vi altså i Socialdemokratiet, at vi, hvis vi lavede en højere refusionsprocent for revalideringsydelsen, over for kommunerne ville pege på, at der her er en løsning, som vi mener er bedre for samfundet og for den enkelte borger end simpel kontanthjælp.

I den forbindelse vil jeg spørge fru Elisabeth Arnold – nu er fru Elisabeth Arnold vitterlig ikke ordfører på området, men det kan så gå videre til socialministeren: Hvilken aktiv tilskyndelse er der i den kommende lov til at give mennesker revalideringsydelse frem for kontanthjælp? Der er 50 pct. refusion på begge dele. Der er ingen økonomisk tilskyndelse til at vælge den gode løsning frem for den dårlige løsning.

Bente Juncker (CD):

Når man hører samtlige de ordførere, der i dag har talt om refusionsomlægning 50/50, kan det egentlig undre, at man ikke har gjort det for længst, for ih, hvor har der været meget refusionstænkning ude i kommunerne. Centrum-Demokraterne kan selvfølgelig tilslutte sig det punkt i lovforslaget.

[Bente Juncker]

Vi er noget i tvivl, når man tager hele gruppen af førtidspensionister, og når man taler om, at disse førtidspensionister skal aktiveres, for der er en stor gruppe af førtidspensionister, som ikke kan aktiveres. Det er alle de handicappede, og det er vistnok den største gruppe af førtidspensionisterne. Men det skal da også stå lysende klart – det vil jeg gerne sige til socialministeren – at vi selvfølgelig ønsker at medvirke til, at de unge mennesker, der står og drikker øl på torvet, og som får førtidspension, skal aktiveres. Det bør vi snarest gå i gang med. Det ligner ingenting, at de står dér og hæfter sig på en pension, som de kun har glæde af i et kort øjeblik, nemlig mens øllene blive drukket. De har langt bedre af at komme ud og få et stykke arbejde.

Når man taler om sagsbehandlingstiden, siger man, når sagsbehandlingen går over til kommunerne, at så går sagsbehandlingstiden ned.

Hvordan ved vi det? Hvad har ministeren af bud på, hvorfor sagsbehandlingstiden går ned? I den forbindelse stryger ministeren jo hele pensionen i den tid, hvor man går og søger førtidspension. Derfor er mit spørgsmål til ministeren: Hvad skal de mennesker, der før var på førtidspension, mens de søgte deres pension, være på i dag?

Det er klart, at der er nogle af dem, der er på sygedagpenge, men de løber også ud på et tidspunkt. Skal de nu ned på kontanthjælp, eller hvad skal de mennesker på? Skal de lave denne voldsomme omvæltning, skal de flytte, eller skal de gøre nogle andre ting i deres dagligdag, inden de får noget at vide om, at de får deres førtidspension? Jeg vil meget gerne bede om i udvalget at få nogle tal om, hvordan forskellen er mellem disse pensioner. Jeg forlanger ikke, at ministeren skal remse det op her i dag, det bliver bare kedeligt, men vi skal se på, hvad det er, de mennesker skal have af ydelser. For hvis det i x kommune bliver 2 år, man bringer sagsbehandlingen ned til, hvis den har været 2½ år, jamen så er det dér, problemet ligger. Hvilke ydelser skal de mennesker på, for det er jo faktisk deres forsørgelse, vi taler om? Det er jo nogle mennesker, som for hovedparten stort set ikke kan gå ud at tjene penge. Hovedparten af dem kan ikke tjene deres penge.

Her er det så, at vi går ind og giver dem forsørgelse. Skal de så have disse rutscheture i pe-

rioden op til, de får tilkendt deres førtidspension? Det kan jeg ikke rigtig lide, og det mener jeg er et af de problemer, som vi skal kigge utrolig grundigt på i udvalget.

Så er der det, at det lægges ud til de små kommuner. Jo, det er meget godt, at de ligger ude i de små kommuner, og det kan man sikkert udmærket overskue dér. Men vi er utrolig bekymrede, når det drejer sig om hjælpemidler, og når det f.eks. drejer sig om, at der skal investeres i en invalidebil til 3/4 mio. kr. Det er jo det, en bil koster, hvis den skal indrettes som invalidebil. Kunne man ikke finde på et eller andet organ, så man ligesom fjernede den slags hjælpemidler fra den lille kommune og lagde det ud i et større område? Vi er utrolig bekymret over, at der vil blive uensartethed. Jeg kunne godt tænke mig nogle kommuner, der så ville tage en meget langsom og sagsbehandling på det område. Hvad er der i lovforslaget, som kan stramme op om, at disse ting virkelig bliver bevilget?

Vi er også meget bekymrede over kvaliteten i arbejdet i de små kommuner. Vi er ikke bekymret for, at sagsbehandlerne ikke skal gøre deres arbejde, men vi er bekymrede over, som Socialdemokratiet også nævnte, at der vil komme en uens behandling landet rundt. O.k., det er der også i forvejen, men det kan ikke undgås, at man skeler til det, og jeg er lige ved at sige, at et lille misundelsesprincip i en lille kommune måske kunne komme ind her.

Så er der selvfølgelig ankeinstanserne, men det trækker jo tiden endnu længere ud. Jeg har forstået, at ministeren gerne ville have, at afgørelsen faldt i kommunerne.

Kofod-Svendsen (KRF):

Som det er fremgået af flere indlæg, er det en udmøntning af en aftale, som er indgået mellem regeringen og Kommunernes Landsforening med et bestemt sigte, nemlig at finde en anden refusionsmåde, så man ikke direkte eller indirekte fra kommunernes side føler sig tilskyndet til refusionstænkning. Samtidig er sigtet i højere grad at hjælpe til en aktiv indsats.

Dette overordnede sigte mener jeg er helt rigtigt. Vi har fra Kristeligt Folkepartis side også ønsket nogle ændrede refusionssatser. Vi så i grunden helst, at det blev sådan, at man om muligt yderligere blev tilskyndet til at satse på revalidering for at hjælpe et menneske med et

[Kofod-Svendsen]

handicap ind i en aktiv tilværelse. Det synes jeg er det overordnede og rigtige sigte.

Der er nogle ting ved forslaget, som i hvert fald i øjeblikket kan være lidt vanskelige for mig helt at gennemskue. Jeg kan godt se, at man ønsker en afgørelse ude i kommunerne, men for mig er det et spørgsmål, om vi så får retssikkerhed. Det er klart, at vi ikke kan forlange, skal vi sige millimeterretfærdighed kommunerne imellem, så det hele går op i administration, men alligevel er her en ting, jeg gerne vil høre lidt mere om, om vi dér får en tilfredsstillende retssikkerhed sikret.

I forlængelse af det, jeg sagde med at satse fra den passive til den aktive indsats, skal man huske, at der er stor forskel på førtidspensionister. Der er forskel på en meget handicappet og en yngre førtidspensionist. I sidste tilfælde er det helt klart, at der her er mulighed for den aktive indsats, men det vil der ikke være over for en stærkt handicappet. Hvor går grænsen, hvor man, om jeg så må sige, kan gå for langt i sine krav om en aktiv indsats? Det vil jeg også gerne have belyst nærmere. Derfor har jeg en del spørgsmål, som vi må se på under udvalgsarbejdet.

Men det overordnede sigte – at finde en refusionsoplægning, som satser på aktivering brugt på den rigtige måde, nemlig på at give dem, der har brug for det, en ny start og nogle ressourcer til at komme i gang med en mere aktiv tilværelse – finder vi er rigtigt.

Erik B. Smith (S):

Socialministeren og jeg har en fælles fortid i Ægteskabskommissionen. Jeg behøver derfor ikke at sige, hvad jeg mener om den del af forslaget, der vedrører statsamtet.

Imidlertid har vi jo desværre, havde jeg nær sagt, ikke fælles fortid som formand for et amtsankenævn og et pensionsnævn. Jeg har derfor lyst til at meddele nogle af de erfaringer, jeg gjorde dengang, både til ministeren og til Folketinget, fordi jeg ser noget i ministerens forslag, der vækker betænkelighed.

Det er betænkeligheder, der er kommet frem her fra anden side – først og fremmest fra mit eget partis side – vedrørende de små kommuner. Som jeg husker pensionsnævnsagerne fra de små kommuner – selv om det er generelt, mener jeg, at det er rigtigt – var de som altovervejende hovedregel ganske dårligt forberedt.

Indstillingen fra socialforvaltningens sagsbehandlere til socialudvalget var pension. Indstillingen fra sociallægen i kommunen, som i øvrigt tit var den praktiserende læge, var pension. Indstillingen fra socialudvalget til pensionsnævnet var også pension. Vi havde såmænd tit indstillinger om højeste invalidepension. Så sad vi dér lægmænd og kiggede på indstillingen. Heldigvis havde vi jo sagkyndige i sekretariatet for pensionsnævnet, som kunne pille de enkelte svage elementer ud og opstille en rimelig og relevant behandlingsplan for en revalidering. Så kunne vi gå tilbage til kommunen, forklare den, hvad der skulle gøres, og gøre det.

Jeg frygter, at vi vil give mange flere invalidepensioner først og fremmest i de små kommuner. Man er ikke klædt på til, om man så må sige, som politiker at argumentere mod den sagsfremstilling, der kommer fra forvaltningen, og forvaltningen er bestemt ikke gearet til den arbejdsmæssige byrde, det er at blive ved og blive ved og blive ved at arbejde med en person, som har sat sig i hovedet, at nu skal der tildeles en invalidepension. Det er jeg dybt bekymret over.

Det andet, som jeg er bekymret over, er det, at man såmænd også godt kunne forestille sig, at kommunalbestyrelsen – det er jo den, kan man sige – skar igennem og sagde, at her giver vi den altså ikke, selv om I indstiller det. Den afgørelse, med den begrænsning ministeren har indføjet nu om åbenbart urimelig eller ulovlig, vil betyde, at medmindre det er aldeles indlysende, at han skal have pension, så kan man ikke efterprøve det. Det synes jeg også er betænkeligt.

Jeg vil godt sige, at man kender jo bestemmelsen, men kun i det omfang, der ikke er folkevalgte blandet ind i det. Ankenævnet er et politisk organ, og jeg tvivler på, at man i længden kan holde til ikke at efterprøve det skønmæssige, og jeg advarer meget imod det.

Jeg har et spørgsmål til ministeren, for der er sket nogle ændringer siden. En af de ting, jeg husker Amtsankenævnet havde adkomst til, var at tage sager op af egen drift, når det drejer sig om børn og unge. Det var en meget værdifuld bestemmelse, fordi børn og unge som hovedregel ikke selv kan finde ud af at klage. Jeg kan ikke se af lovforslaget, at den er med, og hvis den ikke er med, vil jeg gerne henlede ministerens opmærksomhed på, at det er overor-

[Erik B. Smith]

dentlig beklageligt, hvis den er røget ud. Hvis den ikke er røget ud, vil jeg gerne have det bekræftet heroppefra.

Det sidste, jeg vil spørge om, er, og det er også baseret på erfaringer: Nu hvor man har lavet styrelsesloven om, og hvor det ikke længere er socialudvalget, men kommunalbestyrelsen, der er myndigheden, der bevilger, kan man så risikere, at borgmesteren siger: Jeg er formand for kommunalbestyrelsen, derfor har jeg adkomst til at se samtlige sagens akter og også overvære pensionstildelingen? Når jeg spørger på den måde, skyldes det, at jeg som formand adskillige gange var ude for, at borgmestre i nogle af kommunerne – i øvrigt nogle af de små kommuner – krævede adgang til socialudvalget og tog del i debatten om tildeling af sociale ydelser. Det kunne man let afvise efter den gamle styrelseslov, men jeg vil gerne spørge: Har borgmesteren mulighed nu for at være med? Eller kan man afvise ham under henvisning til, at det drejer sig om enkeltsager?

Jytte Hilden (S):

Jeg vil godt her i første runde, før ministeren svarer, stille et enkelt konkret spørgsmål til ministeren om penge. Jeg har forstået på bemærkningerne til lovforslaget og også af den offentlige debat, at socialministeren har taget forslaget om ændring af antallet af førtidspensioner fra de nuværende fem hovedtyper til to af bordet og dermed altså også den besparelse på finansloven på 269 mio. kr. til næste år, en besparelse, som året efter ville blive mere end det dobbelte, og som i løbet af ganske få år ville betyde, at handicappede mennesker fik mindre end 7 mia. kr. At vi synes, det er klogt at tage det af, og også synes, det var uklogt at have det med, ja næsten ufatteligt, behøver jeg næppe sige.

Men det er såmænd godt nok. Det kan jeg også forstå, når jeg læser de papirer, som regeringen har lagt frem i dag, nemlig bl.a. finansministerens, der har en række ændringsforslag. Han skriver:

»Lovforslaget om forenkling af førtidspensionssystemet fremsættes ikke i indeværende folketingsår. Forslagets merudgift modsvares af andre besparelser på statens udgiftsbudget.«

Det vil sige, det er taget af bordet. Fint nok, så langt kan jeg godt læse. Men når jeg så står med bemærkningerne til dette lovforslag, som vi diskuterer i dag – jeg skal lige sige, at jeg ved

godt, det er trykt før finansministerens, jeg kan godt se datoerne, og jeg ved også godt, der er sket noget undervejs – så er sagen den, at der står, at ministeren ønsker at stoppe den forskudsvisse udbetaling af førtidspension. Det skulle udgøre en besparelse på 347 mio. kr. næste år på førtidspensionen, men samtidig vil der blive en øget udgift til kontanthjælp på 108 mio. kr. Enhver, der så kan regne eller har lommeregneren med, vil kunne finde ud af, hvad det giver af besparelser til næste år. Dette besparelsesforslag kan jeg ikke finde i finansministerens katalog. Derfor vil jeg gerne spørge ministeren, for nu at være helt på det rene med, hvad der er regeringens politik med hensyn til finansloven til næste år – det skal vi jo diskutere på torsdag i næste uge i Folketinget: Er det sådan, at socialministeren opretholder sit forslag om besparelse på dette område? Er det sådan, at socialministeren har glemt at meddele det til finansministeren, så det ikke er kommet med i hans forslag? Eller kunne det være mig, der ikke har fået læst alle papirerne? Det sidste tror jeg ikke er helt rigtigt.

Til sidst vil jeg godt sige, at der kunne være mange gode grunde, som mange ordførere også har været inde på, til at kigge på, hvordan vi skaffer mennesker, der ellers kun har udsigt til en livslang førtidspension, andre muligheder for at leve et mere aktivt liv, en mere aktiv tilværelse, men jeg kan ikke finde noget sted, hvor der står, at dette også skal modsvares af en ekstra indsats. Jo, i masser af ord, masser af spalter og masser af taler, men det koster nu engang noget at gøre en ekstra indsats, specielt for de mennesker, der er dårligst stillet i vores samfund. I forvejen har vi 300.000, som er uddannede, som har fuld arbejdskraft, som har svært ved at finde fæste på arbejdsmarkedet.

Hvordan forestiller ministeren sig at de, der ikke har fuld erhvervssevne, skal komme ind, uden at vi giver dem lidt mere end ord om hjælp til selvhjælp?

Socialministeren (Aase Olesen):

Jeg skal først takke ordførerne. Så vidt jeg kan høre her, var der et flertal for lovforslaget, i hvert fald for de væsentligste dele af det.

Men jeg må jo nok begynde med at sige til Socialdemokratiets ordfører, hr. Taanquist, at der jo ikke blev levnet os megen ros dér, men der var en eneste sætning – og den kunne jeg så

[Socialministeren]

næsten undre mig over – nemlig at en række punkter ser ret uskyldige ud. Jeg fik ikke at vide, hvad det var, der var uskyldigt, men alt andet var i hvert fald dårligt, kunne jeg forstå, og det værste var jo egentlig, at der blev sagt, at det er det største anslag mod borgernes retssikkerhed, som man havde set længe.

Der er andre, der har været bekymret for retssikkerheden, og derfor vil jeg da godt sige lidt om den og måske dermed også svare nogle af de øvrige ordførere. Retssikkerhed er jo mange ting. Det er her et spørgsmål om, hvordan loven er indrettet, om man har ret til at få pension, men det er i lige så høj grad en ret til ikke at få pension, nemlig til at få noget andet, f.eks. revalidering, og som bekendt har vi jo sådan en ret i en lov, som hr. Taanquist i øvrigt selv har stemt for.

Men retssikkerhed er meget andet end det. Det er også efter min mening et væsentligt element i retssikkerhed, at en sags behandling ikke tager for lang tid. Det er oven i købet sådan i disse sager, at ventetid i sig selv er invaliderende, eller som Thorkild Simonsen har skrevet i den nu mange gange omtalte artikel, at så er toget kørt forstæet på den måde, at den resterhvervsevne, den revalideringsmulighed, der kunne være tilbage, kan gå tabt, mens man venter.

Derudover er retssikkerhed jo også afhængig af, om man har en ankeadgang, og hvordan den er indrettet, og om man har en ankeinstans, som er hensigtsmæssigt indrettet, og som man har tillid til.

Hvad angår ankeadgangen, indfører vi faktisk en ekstra instans. Det er ikke nødvendigvis sikkert, at det øger retssikkerheden, men det gør vi faktisk, fordi vi så får et ankesystem, som ligner ankeadgangen på alle de andre områder, nemlig ret til anke af alle sager til Det Sociale Ankenævn og adgang til at få de principielle sager behandlet i Ankestyrelsen.

Derudover har vi altså en ekstra retssikkerhedsventil, kan vi kalde det, ved at formanden kan tage sager op og indbringe dem for Den Sociale Ankestyrelse. Og så vil jeg sige, at det, der er den største og vigtigste ting for retssikkerheden, er vel, at borgerne har en fornemmelse af, at alle relevante oplysninger ligger på bordet foran dem, som skal træffe afgørelsen, og hvordan sikrer vi det bedre end ved at lade afgørelsen blive truffet så tæt ved borgeren som mu-

ligt? Vi kan endda sagtens forestille os, at man træffer den, mens borgeren er til stede – det er der ikke spor i vejen for. Det sker i hvert fald ikke i de nuværende revaliderings- og pensionsnævn.

Så jeg synes, at man lige skal vende diskussionen om retssikkerhed en ekstra omgang, inden man siger, at dette er et anslag mod retssikkerheden. Jeg mener, at det er en udbygget retssikkerhed, vi får på området, og det væsentligste er, at jeg mener, at behandlingstiden vil gå ned; det har Socialdemokratiets forskellige ordførere hæftet sig ved i flere indlæg.

Og hvorfor tror vi, at behandlingstiden vil gå ned? Ja, det gør vi selvfølgelig, fordi vi mener, at der i dag er tale om dobbeltbehandling. Der er tale om dobbelt sagsbehandling, fordi kommunerne i dag skal færdiggøre sagerne og i langt de fleste tilfælde også gør dem færdig.

Der kan være tale om, at der skal indhentes ekspertise fra lægelig side, og det vil kommunerne naturligvis kunne indhente lige så godt som amterne. Jeg kan henvise til det forsøg i Randers, som allerede er omtalt, hvor man netop har gjort det, at man allerede på det tidspunkt, hvor man behandler sagen i kommunerne, har den lægelige ekspertise med. Hvad der skulle være i vejen for det, og hvordan det skulle kunne forlænge tiden, kan jeg ikke se. I og med at vi sparer et led, har vi i hvert fald nedsat tiden med det, og jeg er temmelig overbevist om, at vi derudover også kan komme længere ned.

Så siger hr. Taanquist, at det uvægerlig vil føre til større uensartethed, og det kan man da have en formodning om, men man kan i hvert fald ikke, som hr. Taanquist gjorde, henvise til undersøgelsen fra SFL, som konkluderer det modsatte. Jeg skal gerne læse op, fordi det jo er en sag, som har været bragt frem i pressen. Der står i denne undersøgelse, som hedder »En lov, 15 nævn«, på side 24: »Det viser sig, at kommunernes indstillinger ikke udviser den samme graf af regional skævhed i afslagsprocenter som nævnenes afgørelser. Hvis kommunernes indstillinger i det nuværende afgørelses- og refusionsystem kan tages som udtryk for, hvordan de ville afgøre sagerne, hvis de selv havde kompetencen og under finansiel neutralitet« – her må jeg indskyde, at det er lige præcis det, der nu bliver tilfældet – »kunne man altså fjerne en del af de regionale skævheder i afslagsprocent-

[Socialministeren]

ter ved at give kommunerne kompetence til at afgøre sagerne.«

Man kan mene meget, og man kan have lov at have sine forestillinger om, hvad der vil ske, men man kan altså ikke henvise lige netop til denne undersøgelse.

Så siger hr. Taanquist, at man fjerner en ensartet ankestyrelsesafgørelse. Ja, det kan man jo sige, men rent faktisk får man indført en ekstra anke. Det kan man selvfølgelig nedgøre fuldstændig, og jeg forstår, at et af problemerne er, at Socialdemokratiet ikke mener, at ankenævnene er uafhængige, fordi der sidder to kommunalbestyrelsesmedlemmer i dem, og det synes jeg da at vi skal diskutere.

Hvad er det for folk, man vil have siddende i sådan et ankenævn, hvis det ikke må være kommunalbestyrelsesmedlemmer? Vi forestiller os jo, at det ikke må være nogen, der har været med til at behandle sagerne, det må altså ikke være folk, der sidder i personudvalgene eller det, vi tidligere kaldte socialudvalgene.

Det er også til en vis grad et svar til hr. Erik B. Smith, som ikke kunne forstå, at vi skrev »kommunalbestyrelsen«, men det gør vi altså, fordi vi ikke kan skrive de sociale udvalg mere, men vi bruger nu betegnelsen kommunalbestyrelsen, så er det de udvalg, der behandler person-sager.

Jeg vil spørge Socialdemokratiet, hvad man ville foreslå, at der skulle stå. Jeg kan forstå, at det har været nævnt i pressen, at man kunne tage amtsrådsmedlemmer, men de bor jo altså også i en eller anden kommune i det pågældende amt. Skal vi importere nogle fra EF, eller nogle udenamts, eller hvad skal vi gøre for at få dem tilstrækkelig uafhængige? Det synes jeg at vi skal diskutere, for jeg er da villig til at diskutere det.

Til hr. Taanquist: Det var for resten ikke rigtigt, hvad jeg sagde i min indledning, for der var én positiv sætning mere, og den lød: Den kommunale sagsbehandling er god nok, eller noget i den retning, men nu bliver den afhængig af økonomien. Hvad vil det sige? Var den ikke også afhængig før, eller tog den ikke hensyn til økonomien før? Er hr. Taanquist bange for at få for få førtidspensionister, eller er han bange for at få for mange? Efter de indlæg, der har været i dag fra Socialdemokratiets side, er jeg lidt i tvivl om, hvorvidt man mener, at det er bekymrende, at antallet af førtidspensionister vil

stige, eller det er bekymrende, at det vil falde. Hvad er egentlig meningen?

Ja, man vil tage hensyn til økonomien, forstået på den måde, at nu er det ikke mere fordelagtigt at vælge det ene eller det andet, en passiv ydelse eller en aktiv, nu skal man alene tage hensyn til, hvad der bedst kan betale sig for den pågældende, hvad der er rigtigst at gøre.

Jeg må sige, at regnestykker som dem, fru Jytte Hilden spurgte mig om, vil jeg ikke være i stand til at tage stilling til her, men jeg vil gerne sige, at de ikke har megen relevans, hvis man bare ser på, hvordan kommunens økonomiske forhold ser ud lige i det øjeblik, man anerkender en pension eller ikke anerkender en pension. Forud er jo gået en lang revalideringsindsats, og i det øjeblik man afslår førtidspension, så har vedkommende klient krav på at blive revalideret. Set på lang sigt er der da vist ingen tvivl om, at det bedre kan betale sig at få folk i gang med en revalidering og i arbejde igen, frem for at de får en førtidspension, som måske det allerførste år kan være en økonomisk fordel for kommunalkassen.

Vi kan jo opstille mange forskellige forudsætninger for sådan nogle regnestykker, men de er bare ikke særlig relevante, og jeg nægter nu at tro på, at nogle kommuner nøjes med at se på det første halve år.

Hr. Taanquist sagde, at dette forslag var blotet for aktiveringsindsats; sådan lød vist den barske dom. Jeg håber, at hr. Taanquist har haft lejlighed til at repetere de almindelige bemærkninger, hvor vi gør rede for, hvad der indtil dato er sket på området, og hvad der træder i kraft 1. januar 1991. Vi har aldrig før i Danmarkshistorien haft så mange muligheder for, at kommunerne kunne gøre noget ved dette.

Så kan man sige, at det vil de nok ikke, og dertil må jeg sige, at det tror jeg. Den gamle historie, som hr. Erik B. Smith nævnte, kan jeg også huske. Jeg sad engang i socialudvalget, og dér gjorde vi ikke meget ved ansøgninger eller indstillinger om invalidepension, det har hr. Erik B. Smith inderlig ret i, dér rettede man sig efter lægens indstilling.

Men sådan spiller klaveret jo ikke i dag. Kommunerne er helt anderledes indstillet på at aktivere folk. De er helt anderledes indstillet på, at man skal stille krav til folk, at de skal yde noget, og det er ikke mindst de små kommuner,

[Socialministeren]

der har vist evne til det, fordi de netop har et godt samarbejde med f.eks. det lokale erhvervs-liv. Mulighederne har de nu, og de bliver endnu bedre den 1. januar 1991 med den lovgivning, der allerede foreligger, og får vi yderligere vedtaget de lovforslag, som netop nu er fremsat som opfølgning af Sauntehusoplægget, så får kommunerne faktisk maksimale muligheder. Og ingen skal bilde mig ind, at kommunerne ikke er indstillet på at gøre en indsats. Jeg har som bekendt et forsøgsprojekt på bedding, som alene 54 kommuner havde meldt sig interesseret i, netop om den svage gruppe af førtidspensionister, revalidender og dem, der har været langtidskontanthjælpsmodtagere, så jeg synes egentlig, det er at være for mistænksom over for kommunerne.

Nu lyser den gule lampe, men jeg har forstået, der er en runde mere. Jeg vil godt prøve at svare fru Jytte Hilden på spørgsmålet om Balle-rup. Det er rigtigt, at sagsbehandlingstiden ikke faldt væsentligt, og jeg tror, der var to væsentlige grunde. Den ene var, at der var tale om en sagspukkel – vi har indrettet lovforslaget sådan, at vi gerne skulle undgå det – og den anden var, at man selvfølgelig ved enhver ny lovgivning skal ind i nogle nye processer og nogle nye samarbejdsrelationer osv., og det kan da godt være, at vi ikke kan se et fald i sagsbehandlingstiden det første halve eller hele år. Sådan er det, hver eneste gang vi laver ny lovgivning.

Så vil jeg sige til hr. Agerschou, at jeg er meget enig i, at KL ikke skal være et nyt første-kammer, men det må være rimeligt, at en regering lægger et lovforslag frem, som den har forpligtet sig til gennem en aftale. Jeg forstod det egentlig også sådan, at det var noget, man sagde til ordførerne. Men altså i hvert fald fra regeringens og regeringspartiernes side må jeg sige, at det ikke er usædvanligt at indgå aftaler og derefter søge at efterleve dem, og det har også andre regeringer før os gjort.

Jeg er også enig i den principielle betragtning om, at aktivering måske er et lidt misbrugt ord, eller hvad vi nu vil kalde det. Det gælder om at skabe muligheder, derfor også vores udspil om, at der er brug for alle. Jeg er selvfølgelig glad for, at hr. Agerschou er enig i, at vi skal indføre en ensartet refusion, og jeg forstod også, at der kommer en fortsættelse af ordførertalen, så vi kan høre, hvordan det ligger med de øvrige dele af forslaget.

Jeg har brugt min taletid, men jeg vender tilbage til hr. Agerschou og de øvrige ordføreres taler.

(Kort bemærkning).

Erik B. Smith (S):

Det kan godt være, at de spørgsmål, jeg stillede socialministeren, skal stilles skriftligt igennem udvalget under udvalgsarbejdet.

Når jeg går på talerstolen, så er det, fordi socialministeren fremstillede mit spørgsmål på den måde, at jeg ikke kunne forstå, at der stod kommunalbestyrelsen. Jeg må indrømme, at sådanne bemærkninger får nogle af de allerlaveste instinkter op i mig. Jeg synes virkelig, det bekræfter den politikerlede, som befolkningen i øvrigt har, hvor den jo bl.a. siger, at vi ikke taler til hinanden, vi hører ikke efter, vi svarer ikke på, hvad der bliver sagt.

Der stod »kommunalbestyrelsen«, og fordi der står kommunalbestyrelsen – jeg ved godt, hvorfor der står kommunalbestyrelsen – så havde jeg det problem, som jeg derefter delagtiggjorde socialministeren i, om det betyder, at borgmesteren har adkomst til at se sagsakterne osv. Det var det, jeg spurgte om.

Det er muligt, at det er ganske enkelt at svare på, og så synes jeg, det havde været rart, om ministeren havde svaret på det i stedet for at stille sig op og sige, at der var noget, jeg ikke kunne forstå at der stod. Det har jeg aldrig nogen sinde sagt.

Det andet spørgsmål, om at tage sager vedrørende børn og unge op af egen drift, har jeg formidlet videre til Socialdemokratiets medlemmer af Socialudvalget, så der kan komme svar på det.

Taanquist (S):

Socialministeren havde en række bemærkninger om kommunernes arbejde, som socialministeren vistnok forsøgte at få til at stå i modsætning til det, jeg havde sagt. Jeg vil gerne understrege, at jeg også sagde i mit indlæg, at der udføres meget godt og fint arbejde i kommunerne og er blevet det indtil nu, men det, jeg gør opmærksom på, er, at nu er der nye forhold, nu er der en ny finansiering, og det er en ny finansiering, der er et led i, at kommunerne skal have forbedret deres økonomi.

Med hensyn til ensartetheden konkluderer den rapport, som ministeren nu også citerer

[Taanquist]

heroppefra, at der er for stor forskel fra det ene revaliderings- og pensionsnævn til det andet. Så er det korrekt, og det er jeg også opmærksom på, at man siger, at den store forskel ikke er der fra kommunernes side i indstillingerne. Nej netop, men her kommer jo også den ny finansiering ind i billedet, som helt kan ændre det arbejde, der bliver lavet i kommunerne, og det er jo netop hensigten med det, at kommunerne skal gøres mere omkostningsbevidste.

Socialministeren spørger – og vil selvfølgelig have mig ud på glatis – hvem der skal være medlemmer af de nye sociale ankenævne. Jamen der har ikke været nogen nævneværdig kritik af de amsankenævne, vi i dag har, og når jeg siger nævneværdig, kan jeg slet ikke komme i tanke om, at der har været nogen kritik af dem. Jeg mener ikke, der nogen sinde har været kritik f.eks. af de kommunale tilsynsråd. De har arbejdet ganske fortrinligt, og derfor kan man have en tanke om, hvorfor det hele skal laves om.

Når ministeren siger, at nu har formanden for amsankenævnet en ny selvstændig mulighed for at indbringe sagen for Den Sociale Ankestyrelse, hvis han mener, at det, som de to læge medlemmer af ankenævnet vedtager, er ulovligt, så os er det jo langt væk af dårlig samvittighed. Så er man jo klar over, at der kan blive taget ulovlige afgørelser fra disse kommunalbestyrelsesmedlemmers side, og at man måske oven i købet forventer det, hvorfor indsætter man ellers sådan en bestemmelse?

Jeg er af venlige mennesker blevet gjort opmærksom på, at jeg gjorde mig skyldig i en fejl i mit første indlæg, fordi spørgsmålet om de skønmæssige afgørelser kun vedrører bistandsloven, men det stod dog i det oprindelige forslag, som ministeren nu har trukket tilbage, også med hensyn til tilkendelse af invalidepension og førtidspension, så det er vel tilgiveligt, at man gør sig skyldig i det. Men hele den side af sagen er egentlig det, jeg vil kritisere allermost. I den forbindelse vil jeg godt spørge – for det blev aldrig rigtig klart for os for to uger siden – om ministeren også havde tilbagekaldt henstillingen til ankemyndighederne om at tilbagegive de afgørelser, de alligevel agter at omgøre. Blev det også trukket tilbage, da vi i sin tid diskuterede dette under Folketingets spørgetid?

Nu blev min lampe også rød.

(Kort bemærkning).

Else Winther Andersen (V):

Den er til hr. Taanquist. Jeg sagde, at det var et godt arbejde, de lavede ude i kommunerne, men så vil jeg da gerne spørge hr. Taanquist om, hvad der så er problemet.

(Kort bemærkning).

Taanquist (S):

Problemet er, at der kommer en ny finansiering og nye refusioner, som har til formål at gøre kommunerne mere omkostningsbevidste.

(Kort bemærkning).

Agerschou (SF):

Jeg vil fortsætte med anden halvdel af mit indlæg, som jo blev afbrudt, fordi den røde lampe lyste og formanden rejste sig op. For at nye tilhørere kan være med, vil jeg lige give et kort resumé af mit første indlæg. Det, jeg var i gang med at beskæftige mig med, var socialministerens forslag om en ændret ankestruktur og om tilkendelseskompetencen. Ministeren foreslår, at tilkendelseskompetencen for førtidspension m.v. udlægges til kommunerne, at de nuværende revaliderings- og pensionsnævne samt amsankenævnene nedlægges, og at der i stedet oprettes sociale ankenævne i statsamtets regi. Det synes vi for SF's vedkommende ender med at blive noget slemt roderi.

Vi synes, at den nye ankestruktur medfører en stærkt formindsket retssikkerhed for den enkelte, også fordi der for os at se sker en meget stærk kommunalisering af ankeinstansen.

Vi vil i stedet for gerne diskutere følgende model: For det første at tilkendelseskompetencen rent faktisk kommer til at ligge i kommunerne, at de nuværende revaliderings- og pensionsnævne bibeholdes som ankeinstans, at amsankenævne også bibeholdes, og at den nuværende rådgivning og konsulentbistand på amtskommunalt plan over for kommunerne på revaliderings- og pensionsområdet fastholdes. Det er den model, vi gerne vil være med til at diskutere.

Når vi mener, at tilkendelseskompetencen på den måde kan udlægges til kommunerne, handler det bl.a. om, at vi synes, at der både bliver tildelt for mange og for få førtidspensioner, for mange, fordi vi jævnlig får henvendelser fra folk, der mener, de er ved at få kylet en førtids-

[Agerschou]

pension i nakken uden at ville det, de vil hellere have et stykke arbejde eller revalideringsmuligheder. Omvendt er der situationer, hvor nedslidte mennesker oppe i årene bliver indstillet til førtidspension, men hvor der bliver sagt nej fra revaliderings- og pensionsnævnets side, fordi revalideringsmulighederne ikke er udtømt. Folk bliver naturligvis dybt uheldige i den situation.

Samtidig mener vi, at det er helt afgørende, at den nuværende konsulentbistand bibeholdes. Her synes jeg, fru Elisabeth Arnold kommer lidt nemt om ved forholdet til de små kommuner; vi har uanset partifarve fået en lang række henvendelser, hvor man er bekymret for, at den ekspertise vil forsvinde, fordi man siger, at i langt størstedelen af førtidspensionssagerne går den amtskommunale konsulentbistand ind allerede under forberedelsen af en sag.

Til sidst skal jeg sige, at forslaget også indeholder indskrænkning af ankeinstansens kompetence i forbindelse med skøn. Jeg vil sige med det samme, at det går vi imod, og jeg vil nok en gang sige til socialministeren, at vi f.eks. har vejledninger inden for bistandslovens område, som Folketingets Socialudvalg har anset for noget mere end en vejledning, noget, der faktisk kunne betyde, at der ikke skete forskelsbehandling af folk mellem kommunerne. Som eksempel vil jeg nævne vejledningen til § 48 i bistandsloven, og nu sker det samme én gang til.

Jytte Hilden (S):

Jeg synes, må jeg indrømme, at det er lidt ærgerligt, at socialministeren i en sag, der er dybt alvorlig for tusindvis af mennesker, som er stærkt handicappede eller nedslidte efter et langt arbejdsliv som f.eks. kvinder i fiskeindustrien eller hjemmehjælpere, eller mennesker, som af triste grunde er blevet narkomaner eller alkoholikere og har slået deres tilværelse i stykker, beskriver det, som om Socialdemokratiet var hamrende ligeglad med at bringe mennesker i aktivt arbejde.

Desværre må jeg sige, som jeg før har skrevet, at det er socialministerens fordomme, der løber af med hende i forhold til, hvad det er for et Socialdemokrati, ministeren har med at gøre. Vi har lavet et program, der hedder »Gang i 90'erne«, og vi har også lavet et program, der hedder »Alle i gang«, og det minder uhyggelig

meget om socialministerens »Der er brug for alle«.

Derfor kan jeg også i denne debat undre mig over, at det ikke er muligt at finde nogle fælles fodspor eller at gå i hinandens fodspor eller at gå med hinanden hånd i hånd. Jeg synes ærligt talt, ministeren skulle skamme sig over at beskrive landets største parti på den måde, som ministeren gjorde. Vi har hjulpet, og vi har båret med, og det har vi meget gerne gjort både med ungdomsydelse og med bruttorevalidering. Vi bærer gerne med hvert eneste sted, hvor vi kan sikre en bedre socialpolitik for dem, der har det dårligt i dette land.

Men det er klart, at vi i en debat som denne rent faktisk tager de ting op, der bekymrer os, og stiller de spørgsmål, man skal. Vi havde ikke forventet nogen ros fra ministeren. Jeg vil meget gerne rose ministeren, bl.a. for oplægget til de kommuner, som nu skal i gang med at gøre noget for de dårligt stillede.

Så vil jeg godt sige én ting med hensyn til antallet af førtidspensionister og om der skal være flere eller færre. Jeg kan helt tilslutte mig, hvad hr. Agerschou fra SF sagde. Det er jo ikke det, der er spørgsmålet. Der er mange, der ikke burde være fortidspensionister, og der er andre, der faktisk burde have en førtidspension. Det, der er bekymrende for os politikere, er, at den reform, vi lavede i 1984, pludselig viste sig at blive dyr, og så griber vi til det primitive redskab at skære ned i ydelserne, for det var, hvad der lå i regeringens oplæg. Det synes jeg er primitivt.

Derimod synes jeg, der er utrolig meget spændende at hente i det oplæg, som Kommunernes Landsforening havde i begyndelsen af året om en aktiv arbejdsmarkedsindsats nu også for disse grupper. Jeg synes, der er fantastisk meget at hente, når Dansk Handicapforbund på deres nys overståede kongres taler om handikraft – altså hvordan man rent faktisk kan få handicappet arbejdskraft i arbejde. Der er utrolig mange mennesker, der gerne vil gøre noget på dette plan, og jeg synes, det var den diskussion, vi skulle have, også selv om det er blevet mørkt udenfor og nogle af os måske synes, det har været en lang dag.

Til sidst vil jeg godt spørge ministeren: Er der faldet en side ud af det manuskript om finansloven, som finansministeren har forsynet mig med, eller er der stadig tale om besparelser

[Jytte Hilden]

på førtidspensionen? Det fik jeg ikke svar på før, men nu vil jeg spørge igen, og jeg bliver ved, hr. formand, til jeg får et svar.

Tredje næstformand (Povl Brøndsted):

Inden for taletiden, ja.

(Kort bemærkning).

Agerschou (SF):

Det sidste lød nærmest som en trussel, så jeg håber, socialministeren besvarer spørgsmålet.

Der er to ting, jeg godt vil afslutte mit hovedindlæg med. Det ene er for en sikkerheds skyld om socialministerens indtryk af, hvad vi sagde om selve refusionsomlægningen. Selve modellen er vi selv tidligere kommet med i Folketinget – ensartede refusioner – men vi mener stadig væk, at der skal være en forhøjet refusion af revalidering, og vi mener også, at 100 pct. refusion af førtidspension kan diskuteres, hvis aldersgrænsen skal være 60 år; vi vil gerne være med til at diskutere, om den ikke kunne være 50 år.

Jeg vil sige til socialministeren, at jeg egentlig tror, at vi er meget enige om Kommunernes Landsforenings rolle, selv om ministeren som regeringsmedlem skal passe noget på. Vi har ikke noget imod, at regeringer laver aftaler med Kommunernes Landsforening og i øvrigt også med andre interesseorganisationer. Det, vi mener er betænkeligt og noget, vi synes har udviklet sig gennem årene, er, at de pågældende aftaler nærmest bliver betragtet som love, som det er lidt uanstændigt og lidt fornærmeligt at rette i fra Folketingets side. Det er rimeligvis korrekt, at andre regeringer har gjort det før denne, men det gør det i og for sig ikke bedre.

Socialministeren (Aase Olesen):

Jeg skal komme tilbage til de ordførere, jeg ikke nåede at svare – jeg sagde udtrykkeligt, at den røde lampe lyste, og at jeg nok skulle fortsætte, så nu håber jeg at jeg når det.

Jeg fortsætter med svaret til hr. Agerschou fra SF, som i mellemtiden nåede at færdiggøre sit indlæg. Jeg forstår, at det er SF's ønske at få en diskussion om en forhøjet refusion, og jeg bliver nødt til at sige, at jeg synes, at det, når vi lægger refusioner om, er fornuftigt at begynde med en fifty-fifty-ordning. Dertil kommer altså, at hvis vi forhøjer refusionsprocenten på revali-

dering, får vi nogle skævheder over til andre ydelser, nemlig kontanthjælp og sygedagpenge, og derfor tror jeg, det er klogest, at vi holder os til de 50 pct. – 50 pct., det tror jeg vi kan overse – men vi kan vende tilbage til det i udvalgsarbejdet.

Jeg glæder mig meget over, at SF tilslutter sig udlægning af kompetencen til at tildele førtidspension til kommunerne, og er selvfølgelig ked af, at man synes, at ankestrukturen er noget roderi. Jeg synes tværtimod, den er blevet overordentlig enkel.

Jeg er enig i, at vi skal gøre, hvad vi kan for at bibeholde rådgivningen, men jeg må altså gøre opmærksom på, at den er bibeholdt. Amtskommunernes forpligtelse til at øve vejledning og rådgivning er fortsat ifølge den sociale styrelseslov, så det er der altså ikke noget ændret ved. Men vi skal selvfølgelig diskutere ikke mindst i en overgangsperiode, hvordan dette her rent praktisk vil komme til at fungere.

Så skal jeg sige til Venstres ordfører, at jeg synes, det, fru Else Winther Andersen trak frem, var meget vigtigt. Vi skal undgå dobbeltarbejde, og det kan altså alt andet lige kun være en fordel, ligegyldigt hvem der vil foreslå det, at undgå den uvished og ventetid, jeg har været inde på.

Jeg skal takke Fremskridtspartiet for den positive melding om lovforslaget, og det samme gælder fru Elisabeth Arnold.

Så vil jeg sige til fru Bente Juncker, som jo også var positiv over for, at vi skulle stille nogle krav til unge på passive ydelser, at nu er det vel nok sådan, at netop de unge førtidspensionister, som blev nævnt, er der jo i virkeligheden meget få af; somme tider er diskussionen noget forvreden på dette område. Det er måske ikke dem, der står og drikker øl; mange af dem er faktisk meget, meget dårlige.

Jeg synes, at det er rigtigt, at vi i udvalgsarbejdet skal gå ned i diskussionen om det, som vi har skrevet i forslaget om, at vi regner med, at sagsbehandlingstiden går ned. Jeg har været inde på, hvad jeg bygger det på.

Spørgsmålet om, hvad man nu skal leve af, når man ikke får forskudspension, forstod jeg også ville være noget, som vi skulle diskutere i udvalget, men jeg vil dog lige gøre opmærksom på, at undersøgelser jo har vist, at næsten halvdelen af dem, som søger pension, ikke er på offentlig forsørgelse; de er altså enten i arbejde

[Socialministeren]

nu eller bliver forsørget på anden vis. Derfor er problemet måske mindre omfattende end det, man havde regnet med.

Så blev der spurgt om hjælpemiddeltildeling. Jeg kan sige, at vi egentlig har en revision af fordelingen af invalidebiler til gode; den har vi udskudt, til vi fik denne kompetence over til kommunerne, og det vil ske nu; det kan vi så også gøre videre rede for under udvalgsarbejdet.

Jeg har været inde på, hvorfor jeg ikke tror, at der bliver en uens behandling i kommunerne, og det er da også givet, at de små kommuner vil kunne få støtte af de hidtidige instanser i amtterne i overgangsfasen, som jo er på et halvt år. Men derudover er det klart, at vi skal se på andre muligheder for kommunerne. Det er jo i øvrigt heller ikke forbudt for kommunerne at arbejde sammen.

Jeg skal takke hr. Kofod-Svendsen for tilslutning til princippet i lovforslaget; jeg tror, jeg har været tilstrækkeligt inde på spørgsmålet om retssikkerhed.

Hr. Erik B. Smith, som måske er gået nu, henviste til vores fælles fortid i Ægteskabsudvalget, og derfor ville han ikke sige noget om statsamtet. Det er jo ikke sikkert, at nogen kender hr. Erik B. Smiths og min fælles fortid, så derfor må det i hvert fald være rimeligt at sige, at jeg altid har ment, at det var vigtigt at have en decentral statslig myndighed. Den diskussion, vi har haft her om de nye sociale ankenævn, har jo gået på nævnenes sammensætning og ikke på det, som hr. Erik B. Smith her hentydede til, nemlig at vi nu lægger sekretariatsfunktionen over i statsamtet. Man må jo ikke glemme, at vi i statsamtterne har et familieretskontor, som tager sig af skilsmisssager, adoptionssager, navnesager, samkvemssager, og det er jo ikke helt så fremmed, som man vil gøre det til.

Det er derfor min opfattelse, at det er en god ting at bevare statsamtterne og derfor også nu lægge sekretariatsfunktionen over dér, hvor statsamtmanden befinder sig. Det er lidt kunstigt, som vi har det i dag, at han er formand for et nævn, hvis sekretariatsfunktion ligger i det amtskommunale regi. I virkeligheden har det amtskommunale regi jo nu ikke mere med pensionssager at gøre; det er alene et spørgsmål om forhold mellem stat og kommune. Derfor denne konstruktion.

Jeg har også svaret på spørgsmålet om de små kommuners indstillinger før i tiden, og jeg mener, at vi er langt, langt fra 1970 i dag; der er en helt, helt anden indstilling.

Nu er hr. Erik B. Smith her ikke, men jeg vil alligevel gerne sige, at jeg beklager meget, at han tog mit svar ilde op. Det var ikke for at fremme politikerleden, at jeg gjorde opmærksom på, at en borgmester ikke kan blande sig i personsager; det kan han rent faktisk ikke. Han kan selvfølgelig blande sig i en sag, hvis det er sådan, at der bliver klaget over selve sagsbehandlingen, men vi lavede jo netop reglerne om de sociale udvalgs kompetence på en sådan måde, at det kun var det snævre personudvalg i kommunerne, der kunne gå ned i personsager.

Jeg tror, jeg har været inde på det meste. Så var det fru Jytte Hildens meget relevante spørgsmål, og jeg beklager, at jeg ikke nåede det i første omgang. Det er rigtigt, at der jo endnu står nogle ændringsforslag tilbage på finansloven, som vi altid plejer at have i sidste øjeblik, når forhandlingerne er bragt til ende, og det er klart, at de vil blive indbudgetteret på en tillægsbetænkning til finansloven i finanslovens § 45; sådan at det passer med det, der nu måtte blive resultatet af denne lov, når den er vedtaget ved tredje behandling.

Så blev der spurgt om, hvilke andre besparelser vi havde planer om. Ja, ikke nogen nu på dette område, men der ligger jo en aftale om, at vi skal prøve at begrænse antallet af satser for førtidspensioner til to satser. Det vil der komme et oplæg om til partierne, som det er aftalt med partierne, ligesom det er aftalt under det gamle store forlig om regulering af overførselsindkomsterne, at vi skulle satse mod en bruttoficering.

Som et tredje led i diskussionen om førtidspensionernes fremtid kan vi så diskutere niveauet. Det var det, vi havde taget forskud på. Det kan være, at vi ikke lander dér, men vi skulle give et bud på, hvor man med rimelighed kunne lande. Vi skal selvfølgelig diskutere forenkling af systemerne og bruttoficering af systemerne og niveauet for sig, og det vil de partier, som er de gamle forligspartier, naturligvis blive inddraget i.

Så skal jeg meget hurtigt nu svare hr. Taanquist, der sagde, at en ny finansiering helt kan ændre billedet af førtidspensionstildelingen. Ja, det kan man ikke nægte. Sådan er det jo, når

[Socialministeren]

vi laver en ny lov, og det var faktisk også meningen, at vi gerne med det her ville fremme kommunernes revalideringsindsats. Så det må man da håbe ændrer billedet.

Spørgsmålet om, hvorvidt det med, at foranden kan klage, skulle være udtryk for dårlig samvittighed, må jeg lade stå for hr. Taanquist egen regning. Når man laver ankesystemer, så laver man dem så godt, man kan. Det her er en ekstra sikkerhed. Jeg ved ikke, hvorfor det skulle være udtryk for dårlig samvittighed. Det er vel et led i den retssikkerhed, som vi var enige om, at vi skulle prøve at opbygge.

Så spørger hr. Taanquist, om vi trækker henstillingen om hjemtagelse tilbage. Nej, for det var kun en henstilling; den var ikke gjort til genstand for kritik i retning af ikke at være lovmedholdelig. Vi har en hjemmel til henstillinger.

Jeg har ikke beskyldt Socialdemokratiet for at være ligeglad med alle de mange mennesker, som dette handler om. Det, jeg konstaterede, var bare, at der kun var to små positive sætninger i hr. Taanquists indlæg, som jeg går ud fra er udtalt på den socialdemokratiske gruppes vegne – to små positive sætninger. Resten var en meget skarp kritik. Jeg synes, det er voldsomt, når man siger, at dette er det største anslag mod borgernes retssikkerhed, man har set længe, og der er jo tale om en total afvisning.

Jeg kunne godt have ønsket mig, at der var en lille smule medspil, noget af det medspil, som fru Jytte Hilden her antydede at hun var villig til at give. Det håber jeg kommer.

(Kort bemærkning).

Taanquist (S):

Jeg vil stadig væk fastholde det, som ministeren nu var inde på til sidst, nemlig at det her er det største anslag mod borgernes retssikkerhed, vi vel har oplevet nogen sinde. Det er i hvert fald helt ude af trit med de intentioner, der var, da man lavede det nuværende ankesystem.

Jeg vil godt nu bruge min korte bemærkning til at læse op fra bemærkningerne til lovforslaget, da man oprindelig lavede amsankenævnet. Der står:

»Bestemmelserne i stk. 18 b tilsigter at fastlægge nævnets kompetenceområde samt åbne mulighed for, at amsankenævnet kan træffe en hvilken som helst afgørelse, der inden for lovgivningens rammer må betragtes som den rigti-

ge i den konkrete situation uden hensyn til, om klageren selv måtte ønske en anden afgørelse.«

Og videre:

»Man har endvidere i overensstemmelse med udvalget fundet det rigtigt at understrege nævnets uafhængighed gennem en bestemmelse om, at ankenævnet i sin virksomhed er uafhængig af instruktioner vedrørende den enkelte sags behandling og afgørelse.«

Tredje næstformand (Povl Brøndsted):

Hvor var citatet fra?

Taanquist (S):

Det var fra bemærkningerne til lovforslaget. Det hedder lov nr. 224 af 12. juni 1975.

Det var helt klart dengang, at man ønskede en helt uafhængig klageinstans. Jeg ville også, hvis min tid havde tilladt mig det, have læst en lille smule op fra Socialreformkommissionens betænkning, som giver udtryk for det samme.

Det er altså den fuldstændige uafhængighed i ankesystemet, som man dengang ønskede, socialministeren nu gør vold på.

(Kort bemærkning).

Jytte Hilden (S):

Jeg skal da ikke nægte, at jeg synes, det er noget rod. Jeg synes, det er sært, at lige netop en dag, hvor fronterne er trukket op i Folketinget mellem regeringen og den ene side af salen og så oppositionspartiet, hvor mange ønsker sig, at tingene måske kunne gå lidt anderledes, end det har set ud de seneste dage, siger socialministeren, at et stort tal – det er ikke 200.000 kr., vi snakker om, det er ikke 7 mio. kr., det er ikke engang 53 mio. kr., men det er over 200 mio. kr., som er en besparelse på socialministerens budget – for resten ikke er med, for det kan jo komme sådan hen ad vejen. Det er jo ikke bare en engangsbesparelse; det er et spørgsmål om den forskudsvisse udbetaling af førtidspensionerne. Det vil jo være en besparelse år efter år efter år.

Jeg synes ikke, regeringen kan være bekendt at stille Folketingets Socialudvalg i den situation, at vi faktisk, når vi kommer til denne debat, ikke aner, om det her er med eller ikke er med. Nu siger socialministeren, at det kan komme med, og det kan jeg så, hvis jeg skal være lidt ondskabsfuld, tolke på den måde, at de handicappede nu altså også skal betale for

[Jytte Hilden]

skattelettelser til de mennesker, der har det bedst i dette land. Jeg siger velbekomme!

Socialministeren (Aase Olesen):

Jeg vil gerne sige til hr. Taanquist, at jeg kender også godt loven fra 1975 – jeg var selv med til at vedtage den – men det er jo historie. Men hvis Socialdemokratiet mener, at det er så voldsomt, som man siger her, at det er anslag mod retssikkerheden, og at jeg gør vold på retssikkerheden, så ville jeg da gerne bare have en antydning af, hvad vi så skulle gøre, hvis vi laver et ankenævn. Hvordan skal ankenævnet så være indrettet? Hvem skal sidde i det? Det var det, jeg opfordrede hr. Taanquist til bare at antyde, og jeg fik så et fornærmet svar om, at jeg ikke skulle bringe hr. Taanquist på glatis. Det ønsker jeg ikke, men jeg vil meget gerne have et enkelt ankesystem. Jeg mener, det også er et led i retssikkerheden, at det er et enkelt system, og at man kan forstå, hvad det er, der sker.

Jeg ved ikke, om jeg vil sige noget til fru Jytte Hilden. Jeg har sagt, at de tal, som står i bemærkningerne til lovforslaget som besparelse som følge af dette lovforslag, naturligvis vil blive indarbejdet i finansloven. Det er ikke noget nyt, at man laver ændringsforslag, når man er færdig med decembers forhandlinger. Vi har under forhandlingerne frafaldet den besparelse, som var der. Nu er der en anden, og den vil naturligvis blive videreført også med 530 mio. kr., som står på 1992-budgettet.

(Kort bemærkning).

Taanquist (S):

Hr. Taanquist svarede ganske klart, at vi i Socialdemokratiet var ganske godt tilfredse med de nuværende amtsankenævn. Dem har vi ikke nogen kritik af. Vi har ikke følt, at der har været kritik andre steder fra. Jeg nævnte endvidere, at vi havde nøjagtig den samme model i de kommunale tilsynsråd, og det fungerer faktisk lige så udmærket. Hvorfor skulle man så lave det om?

(Kort bemærkning).

Jytte Hilden (S):

Jeg skal sige til socialministeren, at jeg er helt klar over, at regeringen har frafaldet ønsket om besparelserne i relation til en ændring i de pensionsniveauer, vi har.

Jeg skal også sige til socialministeren, at socialministeren jo ikke kan tage de ord, der er faldet i dag i salen, til indtægt for, at vi aldrig går ind og er med til at præge en lovgivning eller er med i forhandlingerne. Jeg tror ikke, socialministeren kan finde et eneste eksempel hverken fra Socialudvalget eller andre steder, hvor Socialdemokratiet ikke tager arbejdstøjet på, når tingene ligger på bordet, når vi har debatterne, og når der skal stilles forslag og ændringsforslag, heller ikke når der skal stemmes for ting. De kan være behagelige, eller de kan være ubehagelige. Der er der unægtelig andre partier, der har det lidt lettere.

Men så vil jeg godt sige med hensyn til besparelsen, at der er frafaldet en besparelse. Det må Socialdemokratiet og Socialdemokratiets forhandlere forstå på den måde, at der ingen besparelser på førtidsområdet er.

Vi præsenteres så i dag for et udkast, nye tal – var det 28 forslag, statsministeren havde under armen, da han kom? Deraf fremgår det ikke, at der er en besparelse på førtidsområdet. Jeg ved ikke, hvad andre kalder det, men jeg kalder det snyd. Man tager en besparelse ud, som vi ønsker taget ud, og som jeg synes det var klogt af regeringen at tage ud, og så putter man en anden besparelse ind. Den står end ikke på de papirer, som de mennesker skal diskutere, der skal diskutere de økonomiske forhold i næste uge. Jeg synes, det er snyd, socialminister.

(Kort bemærkning).

Agerschou (SF):

Jeg synes egentlig også, vi skal have afklaret det spørgsmål, fru Jytte Hilden nu gentagne gange har stillet.

Jeg har ikke beskæftiget mig med afskaffelsen af muligheden for forskudsvis udbetaling af førtidspension alene af den grund, at jeg mente, det var en af de indrømmelser, Socialdemokratiet havde fået under de sammenbrudte forhandlinger, eller hvad det nu er, man skal kalde dem. Derfor vil jeg gerne spørge socialministeren: Er det korrekt forstået, at den besparelse, der fremgår af lovforslaget, er bortfaldet? Samtidig vil jeg spørge socialministeren: Er det så meningen, at der skal foregå andre besparelser på førtidspensionsområdet?

Jeg vil anbefale, at vi får et svar på spørgsmålet, også af hensyn til det tiltagende mørke.

Socialministeren (Aase Olesen):

Nej, det er ikke korrekt, hr. Agerschou. De besparelser, der fremgår af det lovforslag, som vi behandler nu, kommer ind som ændringsforslag til finansloven. Den besparelse, som står på finanslovsforslaget, er taget af bordet.

(Kort bemærkning).

Jytte Hilden (S):

Jeg må så mene, at regeringens forhandlere har snydt på vægten over for Socialdemokratiets forhandlere, fordi man har givet os det indtryk, at der ingen besparelser er på førtidspensionsområdet. Men jeg vil gerne bede ministeren svare på, hvorvidt de forhandlere, regeringen har, har givet dette videre til Socialdemokratiets forhandlere og dermed til Socialdemokratiet. Vi havde ikke det indtryk i dag, da vi kom til denne debat, men nu kan jeg altså forstå, at der, hvis dette forslag vedtages, er en ekstra besparelse på finansloven på op imod ¼ mia. kr., som så kan bruges til hvad som helst.

Jeg kalder det stadig væk snyd, socialminister, fordi det var et led i en større forhandling, det var et led i en større aftale, at vi ikke ville spare på handicappede mennesker.

Socialministeren (Aase Olesen):

Den besparelse, der fremgår af lovforslag nr. L 64, hører til de sjældne besparelser på det sociale område, som ikke tager nogen social ydelse fra nogen, og som ikke sætter nogen social ydelse ned.

(Kort bemærkning).

Jytte Hilden (S):

Jeg tror godt, jeg ved, hvordan den besparelse fremkommer. Den fremkommer, idet en lang række af de mennesker, der kommer på førtidspension, ikke tidligere er blevet offentligt forsørgt. Det har jeg check på.

Så vil jeg spørge socialministeren om noget andet: Er det sådan, at hvis der ikke havde været forhandlinger, og hvis regeringen ikke havde trukket ønsket om at ændre på førtidspensionsniveauerne tilbage, så ville besparelsen på førtidsområdet i alt have været 269 mio. kr. plus de ekstra 233 mio. kr., eller er det 223 mio. kr.? Var det oprindeligt meningen, at der skulle spares op imod ½ mia. kr. til næste år? Det fremgik heller ikke af det oprindelige finanslovsforslag.

Det fremgår som sagt ikke af finansministerens ændringsforslag.

Socialministeren (Aase Olesen):

Jeg tror ikke, jeg kan bidrage mere til dette her. Jeg har forklaret, hvordan tingene ligger: Vi har taget den ændring af satserne fra – og det er partierne i øvrigt orienteret om – fordi vi jo regner med, at vi skal have en diskussion blandt ikke mindst forligspartierne bag den gamle førtidspensionsreform, som handler om de tre ting, jeg har nævnt: Hvor mange satser skal vi have – altså en forenkling af systemet – hvordan kan vi komme ind med bruttoficering, og hvordan skal niveauet være?

Vi havde forudsat, at vi var kommet så langt. Det er vi af forskellige grunde ikke, og derfor tages det af bordet.

Så kommer dette lovforslag, som vi udarbejder. Men vi kunne jo ikke vide, da vi fremsatte finanslovsforslaget, at vi kunne komme igennem med en aftale med kommunerne om dette her, og så var det naturligt at se på den meget beværlige procedure, vi har haft hidtil. Her forudbetaler man en pension, som man ikke er sikker på at man skal udbetale, og bagefter skal man lave store regnestykker. Mange gange udbetaler man også – det må jeg sige – ret store summer til folk, som endda selv kan synes det er mærkeligt. Nu får vi så en mulighed for dér at finde en besparelse.

Som bekendt er det svært at få statsfinanserne til at hænge sammen, så der er ikke noget snyd i det. Det har stået i lovforslaget, lige siden det blev fremsat.

Tredje næstformand (Povl Brøndsted):

Fru Jytte Hilden for en kort bemærkning.

Jeg mener, vi er ved at være derhenne, hvor det er opklaring, der hører hjemme under udvalgsarbejdet.

(Kort bemærkning).

Jytte Hilden (S):

Jeg tror, det kommer på før.

Så vil jeg godt sige til socialministeren, at jeg tror, det er godt, det er gået op i hvert fald for dem, der er til stede i salen nu, og dem, der har kunnet høre det, og dem, der siden kan læse det, at regeringen ikke oprindeligt havde tænkt sig denne besparelse. Men under pres i for-

[Jytte Hilden]

handlingerne giver regeringen sig og siger, det kræver en større diskussion om, hvordan førtidspensionsniveauerne skal se ud.

Derefter ønsker regeringen at holde sit udgiftsmåltal. Det har jeg hørt så mange gange. Det er et eller andet mystisk ord med, at der er et tal med 9 nuller bagefter, som skal holdes. For at holde dette udgiftsmåltal er socialministeren nødt til at finde en ny besparelse, som så puttes ind i nogle bemærkninger og et lovforslag, men ikke offentliggøres for de mennesker, der sidder i Folketingets Finansudvalg, ikke kommer frem under de forhandlinger, der er.

Jeg har ikke nogen yderligere spørgsmål.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Povl Brøndsted):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op-hold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:**Tredje næstformand (Povl Brøndsted):**

Der er ikke mere på dagsordenen.

Udvalget vedrørende Dansk Sikkerhedspolitik har afgivet beretning vedrørende CSCE (Konferencen om Sikkerhed og Samarbejde i Europa).

(Beretning nr. 2)

Eksemplarer vil blive omdelt.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Erhvervsudvalget (15/11 90):

Udtræder: Tommy Dinesen (SF)

Ny stedf.: Stillinger (SF)

Arbejdsmarkedsudvalget (15/11 90):

Udtræder: Glistrup (TP)

Nyt medl.: Aage Brusgaard (FP)

Udvalget vedrørende Det Ethiske Råd (15/11 90):

Udtræder: Jane Oksen (TP)

Nyt medl.: Aage Brusgaard (FP)

Det Energipolitiske Udvalg (15/11 90):

Udtræder: Mogens Elvensø (TP)

Ny stedf.: Aage Brusgaard (FP)

Forskningsudvalget (15/11 90):

Udtræder: Mogens Elvensø (TP)

Nyt medl.: Aage Brusgaard (FP)

Kommunaludvalget (15/11 90):

Udtræder: Jane Oksen (TP)

Nyt medl.: Aage Brusgaard (FP)

Kulturudvalget (15/11 90):

Udtræder: Pia Dahl (TP)

Nyt medl.: Aage Brusgaard (FP)

Markedsudvalget (15/11 90):

Udtræder: Glistrup (TP)

Ny stedf.: Aage Brusgaard (FP)

Det Politisk-Økonomiske Udvalg (15/11 90):

Udtræder: Glistrup (TP)

Ny stedf.: Aage Brusgaard (FP)

Skatteudvalget (15/11 90):

Udtræder: Glistrup (TP)

Nyt medl.: Aage Brusgaard (FP)

Udtræder: Mogens Elvensø (TP)

Ny stedf.: Pia Kjærsgaard (FP)

Socialudvalget (15/11 90):

Udtræder: Jane Oksen (TP)

Nyt medl.: Aage Brusgaard (FP)

Uddannelsesudvalget (15/11 90):

Udtræder: Pia Dahl (TP)

Nyt medl.: Aage Brusgaard (FP)

Udenrigsudvalget (15/11 90):

Udtræder: Mogens Elvensø (TP)

Nyt medl.: Aage Brusgaard (FP)

Det Udenrigspolitiske Nævn (15/11 90):

Udtræder: Mogens Elvensø (TP)

Ny stedf.: Aage Brusgaard (FP)

Retsudvalget (15/11 90):

[Tredje næstformand]

Udtræder: Jørgen Winther (V)
Ny stedf.: Sønderby (V)

Folketingets næste møde afholdes tirsdag
den 20. november 1990 kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til
den i salen opslåede dagsorden.

Angående Folketingets arbejde de følgende
dage i den pågældende uge skal jeg henvise til
den omdelte ugeplan.

Mødet hævet kl. 18.54
